

80 gados ar kameru rokās un 80 video Youtube kanālā

*Leva Kravale,
Līvānu novada domes
Sabiedrisko attiecību un
ārējo sakaru daļas
praktikante*

Šī gada martā 80 gadu jubileju nosvinēja Līvānu iedzīvotājs Jānis Vaivods. Aktīvs seniors, kuru daudzi noteikti ir pamanījuši dažādos pasākumos ar kameru rokās. Ikviens interesents – amatiermākslas kolektīvs vai atsevišķs mākslinieks – var noskatīties savu priekšnesumu vēlreiz, pateicoties Jāņa kungam, kurš nesavtīgi dalās ar nofilmēto materiālu. Viņš ir arī liels palīgs Vidusdaugavas televizijai sižetu par Līvānu novadu sagatavošanā. Un to viņš dara bez jebkādas samaksas. Jāņa kungam ir profesionāla video aparatūra, savos 80 gados arī Youtube konts, viņš pats apstrādā un montē nofilmēto materiālu.

padodas darbs ar tehniku, uzticēja strādāt ar plaujmašīnām zirgu pajūgā. Vajadzēja arī siet kūlišus, tur pārsvarā piedalījās jaunieši – Jānis smeļ, ka viņa un draugu brigādi bija pat iesaukuši par divpadsmit apustuļiem.

Bijis tāds atgadījums, ka pavisam netālu no viņa mājām, aptuveni 100 metru attālumā, sākuši būvēt šķūni. Tam bija paredzēts koka skaidu jumts, un, lai darbinātu skaidu ēvelējamo aparātu, mašīnai bijis nepieciešams jaudīgs motors. Vienam no kaimiņiem jau no Ulmaņlaikiem bija graudu kulšanas traktors. Tā kā padomju laikā ar savu tehniku bija jādalās, kolhoza priekšsēdētājs lica viņam ar savu motoru darbināt skaidu ēvelējamo aparātu. Tā viņš atbraucis, bet, kad motors bijis jādarbina, tad nekas nestrādājis. Īpašnieks mēģinājis salabot, bet bez rezultātiem. Jānis, ziņkārīgs būdams, novērojis procesu un teicis:

labi, ka par ražu ieguva 2.vietu republikā. Par kukurūzas audzēšanu Jānim piešķīra motociklu.

Motocikls Jānim pavēra daudz jaunu iespēju – pirmajā gadā devās braucienā kopā ar brāli Pēteri uz Staburagu, Riteru gravu, Vidzemes jūrmalu, Cēsīm. “Pēc tam, kā saka, biju jau jauniešis, skolotāja parādījās pie mums Vanagos un tā mēs ar to skolotāju atkal braucām vēl vienu reizi pa to pašu maršrutu,” ar smaidu seja stāsta Jānis. Rita bija no Ērgliem, tur iepazinušies ar dāmas vecākiem un tā arī palikuši kopā un devušies 50 gadus garā kopdzīves ceļojumā.

Tā kā Jānim darbi kolhozā veicās labi, sāka aicināt stāties partijā, nelika mieru. Viņš negribējis, bet atklāti to teikt nedrīkstējis. Tā kā Jānis bijis arī muzikants – dzīvē nospēlējis vismaz 30 kāzas – viņš savu darbu uzticējis vietējam

elektriķi Vanagos. Tad sākās zāles milu ražošana – Jānis bija otrais Latvijā, kas uzbūvēja šādu agregātu. Kad tas bija izdarīts, Jāni pārcēla uz kaltēm – tika rekonstruēta visa Vanagu labības kalte, realizējot tās pilnīgu mehanizāciju. Jānis bija nodibinājis savu zemnieku saimniecību ar 12 slaucamām govīm, kur bija izveidojis automātisko slaukšanas sistēmu. Pašam spēka palika mazāk, un saimniecību atdeva dēlam. Šobrīd gan dēls vairāk ar gaļas lopiem nodarbojas un strādā vietējā uzņēmumā, otrs dēls dzīvo Rīgā un strādā par

Šimkus, Normundu Rutuli. Atmiņā palicis Viktors Zemgals, kurš bijis tik aktīvs, ka knapi bijis iespējams notvert viņu kadrā. Pirms katra pasākuma vadītājiem un organizatoriem vienmēr tiek lūgta atļauja filmēt, bez tās Jānis neko nefilmē. Visus savus ar abām kamerām filmētos darbus Jānis datorprogrammā montē pats un ir saglabājis: “Kā viens cietais disks pilns, to izņem ārā un liek nākošo”. Pasākumos, kad no televīzijas neatbrauc kāds operators, tad Jānis nosūta savu nofilmēto materiālu, un ir patīkami, kad, skatoties ziņas, apakšā pierakstīts, ka video uzņēmis Jānis Vaivods. Tāpat arī kultūras centram Jānis nodevis visus tur filmētos ierakstus, bijis pat tā, ka vienu brīdi visi datori jau bijuši pilni ar Jāņa ierakstiem. Uz jautājumu, cik gadus Jūs jau filmējat, Jānis atbild: “Daudz, daudz, es jau pat neatceros, desmit vismaz, bet man liekas, ka vairāk”. Jānis arī atzīst, ka viņam tāds ieradums visur ierasties ļoti laicīgi, lai varētu paspēt uzstādīt visu aparatūru un visu noregulēt. Vēl viena Jāņa aizraušanās ir makšķerēšana – ir arī sava motorlaiva, bet liekas, ka zivis

Jānis dzimis 1939. gada 22. martā tā laika Daugavpils apriņķī, Līvānu pagasta Vanagu sādžā. Dzimis Līvānu slimnīcā un, kā Jānis pats atzīst: “Esmu tāds īsts līvānietis”. Skolas gaitas 1946. gadā uzsācis Vanagu septiņgadīgajā skolā. 1947. gada oktobrī Jānis zaudēja abus vecākus un palika dzīvot kopā ar tēva brāli – katoļu priesteri Pēteri Vaivodu un vectēvu. Vectēvs, būdams atraitnis, savos nedaudz pāri sešdesmit gados apprecējis Jāņa krustmāti – mātes vecāko māsu. Jānis smeļot teic: “Tāds interesants atgadījums sanāca, ka viena māsa pie tēva, otra pie dēla”. Tomēr 1955. gadā arī vectēvs aizgāja mūžībā un Jānis palika ar krustmāti un diviem brāļiem.

Kad Jānis mācījās ceturtajā klasē, sākās cilvēku apcietināšana un izvešana, ejot uz skolu, skolniekus apturēja, lika iet atpakaļ uz mājām, bet, tā kā Jāņa vecāki bija no partizānu rokas krituši, viņa ģimenei jāvuši palikt Latvijā. Jānis atminās, kā atnācis nākamajā dienā uz skolu un puses no klases skolēniem vairs nebijis. Ar laiku nodibināja kolhozus, jaunieši piedalījās dažādās talkās. Paaugoties, Jānim parādījās aizrautība nodarboties ar tehniku – radio montēšanu, tajā laikā daudziem jauniem puikām bija aizrašanās ar detektoru tvērējiem, kuri varēja atļauties, tie nopirka, bet Jānis montēja pats. Kolhozā redzot, ka Jānim

“Onkul, Tu nepareizi dari, tur nav tā vaina!”. Tad motora saimnieks teicis, lai Jānis pats labojot, ja zinot labāk. Jānis pēmis, salabojis un iedarbinājis, taču tikai vēlāk sapratis, ka īpašnieks nemaz negribējis, lai tas darbojas un sanācis, ka viņu iegāzis. Tomēr kolhoza vadītājs, redzot, ka jaunajam zēnam ir saprašana, ļāvis viņam tur strādāt, un tā Jānis visu vasaru skaidas ēvelējis jaunā āķūņa jumtam. Vēlāk kolhozs iegādājies vēl trīs traktorus kolhoza vajadzībām – mazāko, MTZ 7, piešķīra Jānim. Pēc tam divus blakus kolhozus apvienoja un Jānim piešķīra lielāku traktoru – MTZ 2. Nāca Hruščova laiki, kad vajadzēja kukurūzu audzēt. Jānis pats bija samontējis sējmašīnu tās sēšanai, pateicoties labai mēslošanai, lauki bija labi, biezi saauguši, pat tik

jaunietim, bet tikmēr pats spēlējis kāzas. Tad Jāni sākuši aicināt uz sapulcēm par darba kvalitātes pasliktināšanos, kas arī palīdzējis Jānim tikt no partijas vajā. Sakarā ar to, attiecības ar kolhoza vadību bija pasliktinājušās, vajadzēja meklēt jaunu darbu, jo plānojās kāzas. Tad Jānis sāka strādāt par kinomehāniķi trīs kino punktos – Vanagos, Rauniešos, Rožupē. Aparatūra stacionāra, vienīgi filmas bija jāvadā. Visi vakari prom no mājām, katrā punktā bija jāreda 2 filmas nedēļā, bijis brīvs tikai viens vakars. Tajā laikā arī apprecējās, nosvinēja kāzas.

Vēlāk Jānis sāka strādāt Līvānos par sakaru montieri, kur nostrādāja 15 gadus – kontrolēja visas telefonu līnijas, braukādams pa plašu apvidu. Uzbūvēja savu māju. Pēc tam vairāk kā gadu nostrādāja par

vilciena mašīnistu. Trīs Jāņa mazmeitas dzīvo ārzemēs – viena Zviedrijā, otra Austrālijā un trešā Anglijā, kur mīt arī viņa pirmā mazmazmeitiņa.

Pēc tam, kad saslima Jāņa sieva, viņi pārcēlās uz Līvāniem, privatizēja vienistabas dzīvokli, lai būtu tuvāk ārstiem. Tas bijis smags laiks, nācies veikt vairākas operācijas. Tā kā sieva slikti jutusies un nevēlējusies iziet sabiedrībā, Jānis nopircis mazu kameru un filmējis visus novada pasākumus, lai varētu nofilmēto rādīt sievai. Tā, laikam ejot, filmēt iepaticies. Par iekrāto naudu izdevies no Japānas pasūtīt kvalitatīvāku kameru, vēlāk no Anglijas pasūtīt arī otru kameru. No tā laika katru pasākumu un koncertu Jānis filmē ar divām kamerām. Uz jautājumu, ko Jānim filmēt patīk vislabāk, viņš atbild: “Redziet, man nekādas speciālas izglītības nav, neesmu studējis režiju, tāpēc man patīk, kad citi kaut ko ir izveidojuši, un es tad filmēju.”

Filmēdams iepazīnies ar daudziem operatoriem un saticis daudzas slavenības – Guntaru Raču, Vestardu

ir gājušas mazumā, un pagājušajā vasarā sanācis maksākerēt vien pāris reizes.

Tomēr galvenā aizrašanās ir un paliek filmēšana, tagad gan veselība to sākusi ierobežot, bet, kamēr vien spēš, Jānis neplāno to pamest. Jānim ir arī savs *Youtube* kanāls – ar nosaukumu “Video filmas Jānis Vaivods”, kur atrodami 80 operatora darbi. Skaitlis 80 nav vien *Youtube* publicēto video skaits, bet arī Jāņa gadu skaits. Šī gada 22. martā Jānis savu dzimšanas dienu pavadīja filmējot Līvānu Svētā Ercenģeļa Miķeļa Romas katoļu draudzes rīta dievkalpojumu. Pēc dievkalpojuma dzimšanas dienā Līvānu novada domes pārstāvji un arī visi klātesošie sveica draudzes prāvestu un arī sabiedriski aktīvo operatoru Jāni Vaivodu. Jānis dzimšanas dienu nosvinējis arī ar saviem mīļajiem un, protams, svinības arī nofilmētas – kopā sešas stundas materiāla, bet pēc video apstrādes sanākušas trīs.

Jānis ir cilvēks, kurš dara to, kas viņam patīk, un tādi cilvēki ir laimīgi cilvēki. Lai vēl daudzus gadus veselība, možs gars un daudz interesantu pasākumu, ko nofilmēt.